

Zalán Tibor

Egy elsüllyedt repülőtér koordinátái

*„Szökéséhez, azt hiszem, a vadmadarak
húzását használta föl.”*

(Saint-Exupéry)

Különös zuhanórepülés az éjszaka.
Közeledik a föld – sohasem érjük el,
csak szomjazzuk a halálos becsapódást.
Jelre várunk, bár magunk vagyunk a jel.

Hát te sem görnyedsz többé
arcom zöldes számlapja fölé,
hogy csavargásunkhoz biztos irányt keress.
Az égen hangos rianások
tépik fel az ezüstös, hús jeget,

fázom.

Ágyak vonulata feldereng,
mikbe belebújtam, honnan kizuhantam.
Nyaktörő, sziklás vidékek,
szakadékok, rajtuk csipkés paplan,
föllebbentették – beledőltem,

neked már csak
a tántorodás jutott belőlem,
s néhány versnyi felkönyöklés.
Meg a tárgyaim: kulcsosomó, csigaház, kés.

Jogod volt a többhöz.
Igazad, hogy elmentél.
Különös zuhanórepülés az éjszaka.
Pengével csókol ajkamba a szél.

A homály boldogtalanjai

I.

.se
 veled se veled se veled se veled se veled
 nem. veled
 árnyékom emlékét magához lágyítja a kő
 így múltunk el nyomtalanul –.mint e kő itt

ránk pereg az idő avarja földdel szórja be szánkat
 szemünket a szél – utak történelmek szélére vetve –
 betemetnek bennünket egymásra rétegződő századok
 KI EMLÉKSZIK A SZERELEMRE

a másik bőrének ifjúságszagára
 a mozdulatokra ahogy meztelenné hámozza egymást a kezünk
 védtelenné gyámoltalanná kitárulkozóvá
 KI EMLÉKSZIK A SZERELEMRE
 hogyan bolyongtunk a homályban
 a félelemre hogy fény esik ránk s láthatókká válunk
 a körülöttünk szédelgő halálnak

hogy láthatóvá lesz

a halál általunk
 veled. se

pedig magamon túl már csak a semmit találok
 semmibe száll a kinyújtott kézről a hajszál
 űrbe markol a hajszál után kapó kéz
 és csalódottan esik vissza kemény öledbe kezem

ki emlékszik a szerelemre
 a borotvákra melyeket kinyitva tettünk párnánk alá
 amikor közelgett a hajnal
 a hajunkra ahogy lobogott a veszélytől nehéz szélben
 a lányra ki úgy zokogott gyönyörében mint a sírok
 fölött a ködre támaszkodó árvák
 s a férfira aki sápadtan nézte a holdat
 míg köpenyére feketén hullott a hó – ki emlékszik?
 ki emlékszik a szerelemre

2.

Boltíves fehér folyosókon jártam éjjel
a homályban imbolygó gyertyák emléke lengett
álltam ott

sápadtan és hidegen dőlt hozzám a fal
párálló lépteket néztem a kövér zöld szőnyegen
valaki járt itt de elvitte előlem az életét
vagy elvitte valaki *idegen* az életet tőlem
meg sem érintett –

számon végig sem húzta a kezét
talán nem is fontos – – – vagy mégis fontos talán
mert itt járt és idegen poharából iszik most
és idegen kezek alszanak el meztelen vállán. és már
boldogtalan
ki emlékszik a szerelemre

érted-e még a parázna mondatot
mely egyszerű és szertelen és nyúlánk volt egykoron
zászlók alatt jött el hozzánk
megformált minket és védtelenségünkre eszméltetett
most összebújunk a homályban és mi vagyunk az *idegenek*
egymás sikoltásával telik meg menekülő szánk

Boltíves fehér halott folyosókon álltam
süket gömbjében az ismeretlen éjnek – – – s a mindenség
sötét zenéjével váratlan megalázott!

álltam ott

nem akarok többé tükrökben állni
én nem akarom többé tükrökben látni magam
az arcom a hajam a szemem a véglegessé mélyülő vonásokat
– halottként nem akarok tükrökben visszajárni –
a falnak dőltem és átsugárzott a csönd
hallottam csontjaim apró színtelen neszét
annyira magam voltam: szántam a létembe kényszerített férfit
és szomjaztam hogy megöleljék
valaki megöleljen

öleljen akinek lépteit néztem
párálló könnyű lépteit a zöld szőnyegen
ki emlékszik a szerelemre

3.

Ez hát a férfikor
 a takart sebek és festett vérzések kora
 amikor még üzen az élet de már a halál is megjelöl
 jöhetnek a lármás nők fölverni mohón a csöndem
 és a lányok csípőjük bársonyán őrizni meg a fejem
 és a gyermeklányi szelíd fehér kisszentek
 a kíváncsiak kik vérző combokkal néznek vissza rám
 díszletek ők is a fény eltévedt függönye mögött
 éjszakánként kéken zümmögve körülszállnak
 hogy fájjon az álmom és szédüljek miattuk reggelente

 látod szelíd vagyok s ha búcsúzom most se tőled
 bár akarom hogy csizmám nyomát hóval belepje
 ki emlékszik a szerelemre

veled. se
 nélküled
 ablakomból kemény rajzú hegyekre látok
 s fönt a várrom – réges-régen mi lehettünk volna még!
 készül a számvetés (akár a *leltár*)
 készül *e* számvetés
 élt. itt volt. vagy többnyire. vagy mégse

 ha megkeseredik kőben a sorsa
 megérti magát az ember
 borért nyúl nőért (te erős férfiak árnya után)
 míg besötétedik fölöttünk az ablak
 és húsunk derengi át az örökös homályt
 csak a szeretkezés elharapott nyelven kimondott szavai
 török meg ezt a csendet
 nem látlak és nézlek
 : már nem látsz de nézel utánam
 elmerengve

KI EMLÉKSZIK A SZERELEMRE

I20

A költői vers trónfosztása idején –
 amikor „a költők menekülnek a költészet
 elől – mondta R. S. közvetlenül az arcomba
 mosolyogva – a költők látszólag könnyedségbe lépnek” –
 mikor már a taccsvonalon kívül ténferegve némileg
 egy barátom aki épp szerkesztő (bár alig van
 szerkesztőség ahol ne lenne barátom) lám lám
 elértünk hát mi is ide barátságából szerkesztjük
 be a lapokba barátaink ilyen-olyan verseit –
 nos a barátom százhusz sort kért tőlem (éppen)
 tőlem *ma* amikor ki sem áll a divattól távolabb –
 és kicsik és nagyok mélyesztik körmeiket
 húsba csontba az idegek fájdalmas rendszerébe – de hát
 miről lehet éppen százhusz sort írni ha nem erről s a
 százhusz sorról arról pont (vagy éppen) – ma észre-
 vettem feleségem ismét elhasználta felmosórongynak
 egyik csak félig elhasznált pólómat – most amikor már
 kezdtem megszokni megszokni és megszeretni azt a trikót
 – túlhasznált mondta – de hát mi is túlhasználjuk
 túlnyűjük egymást viszonyainkban a házasság is ilyen
 mire megszeretjük elrongyoljuk elhasználjuk a másikat
 de mi elől menekülünk miről is beszél R. S. a nyűvés
 közepén húzzák le a mezt rólunk gondos teóriák
 és nyelvhez gyenge emberek költők és költelenek – de
 ő nem erről mosolygott ő a mosolygó költészetről
 mosolygott annak a nevében engem mosolygott le talán lehet
 épp az a póló volt (még) rajtam bár inkább csak
 képzelem ezt is – túl sokat képzelgek mostanában
 de bizonyosan nem kívánok a bőrömbbe senkit –
 (első elfáradás a vers egynegyedénél éppen)
 – túl sokat képzelgek és pornófilmek díszletei között
 vergődöm combok lezuhanó mellek faszok pinák
 ondó és csipkével keretezett élvező csípő lucskos arc
 szétterpesztett szőrzetbe feltolt csődöri szerszám vöröse –
 abba belevágott kés lesújtó balta csonton medencén
 recsegő sikoltó fűrész fülbe vert szög torokba akasztott
 csákány és fáradhatatlanul zihál valaki a tükör mögött
 – hátulról nyomja pofáját a tükörnek ilyenkor már
 átszáll az udvar fölött a leszakadt karú trikó ilyen-
 kor már a vége felé közelednek fölöttem a versborsorok – már
 az intellektuális társaságokat is unom a termekben
 billegdél a sok becsapott cserebogár és szállnak a
 magas teóriák irodalmunkról mint a baszdmegek –
 milyen költészet kellene? kapaszkodtam fel fulladó

tüdővel a Kiscelli dombra ez az új kurzus a posztmodernnel és túl/innen azon tüntetők törtéteők *tüntörtetőők* ez az új héroszok és falloszok kora – és a domb tetején fönt meglelem a fát melynek tövébe ülve a legjobban lehet disznósajtos szendvicset enni bolti persze bolti ilyenkor a házi disznók zsengek még sajtocskának se jók – (második kifáradás a versben nehéz így százhusz sort megrendelésre) két barátom is elhagyott hát ez is a baj veszem elő a második disznósajtszendvicset egyik az égbe fel másik Erdélybe vissza és mindkettőt féltem angyalok és ördögök között mihez kezd a lélek – persze voltunk mi is új héroszok és új falloszok egyszer de az idő elszakított fölöttünk és pofánkba nyomta keserű füstjeit ki-ki levonhatja mi levonható nyugtató altató és kerek megoldások görögnek alá a domboldalakon [feléhez ért e vers] [jaj, mama, nézd!] szöveget kéne mondani persze mielőtt kinevetnek itt minden sarokban pók ül és minden irányban finom hálók remegnek ha mozdul a légy halála irányát szabja ha nem csak taktikusan megül a saját halálán – a szél úgy rontott a kertre mint kiöregedett süvölvények az otthagyt koncra mit hívhatunk valahogy költészetnek talán vagy még úgy se *azt* se annyira a lombok fölzengetek és szálltak szálltak a szirmok a fáradt levelek az elvadult zöldből felkavart bogáravar – lehetünk grammatikusak ülhetünk a kávéházak dohányszagú bársonyán vagy fürödhethetünk a hánytorgó kocsmák verejtékgőzös termeiben játszhatunk vezért és elvonult fintorgó különöcöt az ígért örömet már nem érhetjük el és nem találjuk meg mit nem is kerestünk: egymás bocsánatát – a kezemre nézett így kezdődik mindig hogy a kezemet nézi először csak simogatott a szeme azután megfogalmazódtak a szándék erősebb mozdulatai a női nézés mélyén a kezemet nézte de már az ingemet tépdeste le rólam az ágyékom markolta és ráncigálta míg nézte a kezemet azt hiszem így kezdődnek azok a történetek is azok is – (harmadik elfáradás a nyolcvanadik sorban éppen; irányított) – monix szemüvegemen át ragyogó a világ megtelik aranyragyogással mint éjszakája előtt közvetlenül az elme energiák robbannak föl körben de mi körül vagy ki áll a körben az ember rálát magára mert úgy képzelem meglehet semmit se lát és Isten fáradtan legyint ha arcát felismerni véli benne hallani a horizont felől angyalok lépteit arany léptekkel közelg a kerthez az angyal – kitüremkedik az emlék nagy lyukak az idő hasán havazott akkor télen régi teleken mindig havazott a tenger éjszakáink partját harapdálta ukrán lányt sodort a csikorgó vaságyra nagy mellű macska hogy tudott sírni „maradj nekem itt mindörökre” ez hát a férfikor jártam

a szállongó hóban ez hát az tűnődtem szerelmen vérbajon
később a posta hozta halálhíremet Odessza lépcsőit
még sokáig járta a lány de a matrózok újabb adag hasisokat
hoztak meglehet azután benne is kiapadt a sírás – a történetek
persze nem függenek össze apám kertjében nemesített szarkalábak
viaszos levélfelületek és levélálló kérgék „erzsike gyere csak
láttad már a cseresznyefát ide menj közé ni” szól bele a
szomszéd a versbe Kenéz szomszéd és a felesége mindez más
kertben és más ragyogások között persze a lófaszról sem a ló
jut először az ember eszébe – árnyék verődik falra angyal árnya
vagy az emléken nem tud átsütni a nap keresztülfújni a szél
ilyenkor hallani a molekulák összekoccanását legjobb lehunytt
szemmel nádszékben kuporogni az abrosz rostjai között bujkáló
morzsák neszezésére figyelni zene ez zene – az úgy van hogy
minden elindított szó sor gondolattá rendeződik az asszociációk
ragacsos véletlenein így csak elindítani és megfogni kell a
kínálkozó mennyiségű szót át- vagy elintellektualizálni őket
meg- vagy kitalálni kínálkozó rendszerük ennyi az őstehetség és
a kiművelt elme közös fegyelme és kegyelme – nézem a madarakat
ahogy a fény rétegein billegdélnek hintázó levelek árnya
rácsozza ölemben a papírlapot lehetne idill akár kacér bukolika
lehet kezdeni megint előlről mindent mint a verset miért pont
a verset miért nem ért az ember semmihez még ahhoz sem
igazán amiből megél önbizalomra rátermett szerencselovagok
nyújtják cicomás serlegekben a felborozott mérget – gladiátorok
akartunk lenni és bohócokká szomorodtunk észrevétlen az át-
kozmetikázott porondokon vagy csak félreértés mindössze melyre
ráment pályánk és életünk – de ez már másik vers vagy az sem
hiszen százhusz sorba nem fér egyetlen szabad lélegzet bája sem

Firkák a kolostorból

(részletek)

Denevérek
verődnek nyitott
ablakom behúzott függönyéhez
Elszánt halálmadarak a
finoman elmaradt halál színhelyén
(Reggelre ismét
vércsöppek laptopom csukott
fedelén Valaki még mindig harcol értem)

Csipkebogyótea
Pirítós vajjal lekvárral mézzel
Unalmas hosszú kávék
Az éjjeli
felidézhetetlen rémálom
megtapad az abrosz morzsáin
Kilöttyen a tea csészéből
ahogy remegő kézzel számhoz emelném
Visszaejtem zavartan
köhécselek
Ma sem tudok
belépni a nappalba
Amott sem maradhatok már
Az ablakon túl vénséges fenyők
Valamin túl lenni mégis a létezés
Valamin innen csak szüntelen pernye szítál

A pálya fölötti
fényhídról borzas majom vicsorog alá
Kétszer négy sávon
döngetnek a pusztulás felé
számolatlan színes fényes vasbogarak
Az aluljáróban
a GPS elveszíti a jelet
Tanulság: nem szabad
túl mélyen élni
mert nem jut el hozzád a jel
már ha feltételezzük
Isten nem ismeri az aluljárókat
Az alul járók
kezdettől jel nélküliek jeltelenek és halottak

Nem esik
 jól a sok séta
 idegen városokban
 Nincs a magamfajta
 turistákhoz türelmem
 Belepiszkálni más életébe
 krumplit hamburgert zabálni
 sörhabba meríteni fakó bajszokat
 aztán
 fintorogva kezet mosni
 undorító ez és érdektelen így
 Más: mire
 megértem a női
 seggek ringását hatalmas
 sárkányfejes vízköpők között
 megöregszem
 A múlt időt láthatóan
 módszeresen és kínosan kerülöm
 A múlt idő
 (nincs ellene mit tennem)
 láthatóan kínosan és módszeresen kerülget
 Képeslapot írok
 a képen keselyű – a címzés olvashatatlan

A békeség
 ritkás szövete
 előbb-utóbb (mindig)
 fölfeslik valahol
 Tudtuk ezt
 mégse mertünk ellene tenni
 A tehetetlenség
 nyomatéka maga a szégyen
 Éjszakai vonat
 baktat keresztül a sötétségen
 Kivilágítatlan fülkék
 Egyikben sem könyököl senki
 Az úron át
 langyos fekete hattyúvér szítál

Leuven, Paters Oblaten